

ת"פ 54264/09/16 - מדינת ישראל נגד דוד בלס

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 54264-09-16 מדינת ישראל נ' בלס
לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שרון אדרי

המאשימה

נגד

דוד בלס

ע"י ב"כ עו"ד אירית באומהורן

הנאשם

הכרעת דין

בית המשפט מודיע על זיכוי הנאשם מהמיוחס לו.

רקע

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת העסקת תושב זר שלא כדיון, לפי סעיף 12א(ב) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952 (להלן: "החוק"). יצוין כי הוראת החיקוק תוקנה וכעת מדובר בסעיף 12ב2(א)(2) לחוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום, ביום 07/03/2016 העסיק הנאשם לצורך שיפוצים, בבניין ברחוב הרצל בתל אביב, שני תושבי האזור אשר שהו בישראל ללא היתר או רישיון כדיון (להלן: "העובדים").

2. הנאשם כפר במיוחס לו, טען כי מעולם לא פגש את אחד משני העובדים בשם עמאר נאסר (להלן: "העובד נאסר"). לגבי העובד השני, ואצף חיג'אזי (להלן: "העובד חיג'אזי"), טען כי נשלח על ידי תושב יפו ואילו הנאשם היה משוכנע שהעובד חיג'אזי בעצמו הוא תושב יפו ולא חשד בדבר. עוד טען, כי העובד חיג'אזי נשלח לעבודה על ידי ירקן ביפו אשר מסר לנאשם כי יישלח אליו קרוב משפחה מיפו, וכשהעובד חיג'אזי הגיע אל הנאשם הוא אישר כי אכן גר ביפו.

3. בנסיבות אלה, נשמעו הוכחות.

במסגרת פרשת התביעה, נשמעו עדויות השוטר דוד חימאוי אשר גבה את הודעת הנאשם, השוטר שאמי מג'יד (להלן: "השוטר מג'יד") אשר ערך דו"ח פעולה לגבי המקרה, והשוטר איתי סופר (להלן: "השוטר סופר") אשר ערך השלמת חקירה. בנוסף, הוגשו מסמכים שונים דוגמת מזכר, תעודות עובד ציבור וכן הודעתו של העובד חיג'אזי, אשר הוגשה לאחר פרשת ההגנה.

במהלך פרשת ההגנה, נשמעו עדויות הנאשם וכן עדותו של העובד חיג'אזי.

טיעוני הצדדים

4. המאשימה טענה, כי הנאשם מסר מספר גרסאות ביחס להשתלשלות העניינים, תחילה בפני השוטר בשטח, בהמשך בעת חקירתו במשטרה, ולבסוף - בעת עדותו בבית המשפט. המאשימה הפנתה לכך, שעל אף השפה העברית השגורה בפיו של העובד חיג'אזי, ניתן להתרשם כי הוא בעל מבטא ערבי ומכאן אינו "עשוי להיחשב כיהודי". לפיכך, ביקשה המאשימה להעדיף את ראיותיה, ולקבוע כי הנאשם פגש אדם בלתי מוכר לו, התרשם ממנו והיה עליו לכל הפחות לנסות ולברר את זהותו. משלא עשה כן, עצם הנאשם את עיניו, ולפיכך יש להרשיעו.

5. ב"כ הנאשם טענה, כי קשה להסתמך על המסמכים שנכתבו בידי השוטרים, והפנתה לתמיהות שונות שעלו במהלך עדותו של השוטר מג'יד. לגבי השוטר סופר, טענה כי דברי הנאשם לא נכתבו באופן מלא במזכר שערך השוטר, וכן טענה טענות שונות לגבי אופן חקירת הנאשם. לגבי גרסת הנאשם, טענה כי זו הייתה עקבית החל מהודעתו במשטרה ועד לעדותו בבית המשפט. לטענתה, ניתן להבין מדוע אותו אדם אשר שלח את העובד חיג'אזי לעבוד אצל הנאשם, יסרב להגיע לעדות בבית המשפט, וכן שעדותו של העובד חיג'אזי בבית המשפט מחזקת ותואמת את גרסת הנאשם.

בנסיבות כוללות אלה, טענה כי לא הוכחה מודעות הנאשם לחשד כלשהו בדבר היות העובד תושב זר, וכן כי החזקה שנקבעה בתיקון 26 לחוק נכנסה לתוקף לאחר המקרה. לפיכך, עתרה לזיכוי הנאשם.

דין והכרעה

6. לא עלתה כל מחלוקת לגבי כך שהנאשם העסיק את העובד חיג'אזי, וכן שבמקום העבודה נמצאו העובד חיג'אזי ועובד נוסף, תושבי האזור, ללא אישור שהייה או עבודה בישראל. למעשה, הסוגיה העיקרית בה יש להכריע, היא מודעותו של הנאשם למקום מגורי העובדים והחובה שחלה עליו לבדוק את קיומם של היתרים מתאימים.

סוגיה נוספת, היא השאלה האם הנאשם היה מודע לכך שבמקום העבודה עבדו שניים ולא העובד חיג'אזי בלבד.

התנהלות הנאשם, החל מעיכובו בזירת המקרה ועד לעדותו בבית המשפט, אינה מעוררת אמון. גם אם תתקבל הטענה שהמסמכים השונים אשר נכתבו בידי שוטרים אינם מדויקים (ראו דיון בכך בהמשך), עדיין ניתן להתייחס לגרסאות שונות בהתייחסותו לרקע להעסקת העובד חיג'אזי: בעת עיכובו טען שמכיר את אחד משני העובדים, איתו דיבר בבוקר וביקש שיבוא לעבוד אצלו (ת/2), וכן בחקירתו תחת אזהרה ציין תחילה **"אני מכיר איזה ערבי מיפו שלפעמים עומד ברחובות וראיתי אותו וביקשתי אותו אם הוא יכול לצבוע לי חדר"** (ת/1 ש-9-10); בהמשך אותה הודעה, לאחר שעומת עם העובד חיג'אזי, טען כי **"הבחור מיפו שלח אותו ואמר לי שהוא שכן ביפו ולאסוף אותו"** (ת/1 ש-18-19). במסגרת אותה הודעה, ציין הנאשם כי אותו בחור ביפו **"קוראים לו כמאל, אין לי את הטלפון שלו והוא עומד בצ'לנוב או בקיבוץ גליות"** (ת/1 ש-21); באופן דומה, בעת שנשאל על ידי השוטר סופר, כחצי שנה לאחר חקירתו במשטרה, לפרטיו של אותו בחור מיפו, ענה שמדובר ב**"בחור יפואי כמאל או ג'מאל אין לו פרטים שלו מה שידוע לו שהוא מיפו"** (ת/4); בבית המשפט, השתנתה גרסתו של הנאשם אשר טען כי ביקש מירקן בשם ג'מאל, אצלו הוא רכש ירקות מזה 20 שנה ברחוב יפת 180 ביפו, לשלוח אליו עובד שינקא ויצבע חדר. אין מדובר בגרסה הראשונה, לפיה דיבר עם אחד העובדים וביקש ממנו לבוא ולעבוד אצלו, ואין מדובר בגרסה השנייה לפיה העובדים נשלחו על ידי אדם בשם כמאל העומד ברחובות צ'לנוב או קיבוץ גליות. בבית המשפט הנאשם התייחס לאדם עמו יש לו קשר ארוך שנים, תוך שציין את הכתובת המדויקת בה הוא נוהג לרכוש ירקות אצל אותו אדם. לא מצאתי כל הסבר מניח את הדעת בתשובותיו של הנאשם, בחקירתו הנגדית או בטיעוניו ב"כ הנאשם בסיכומיה, לסתירות אלה ולגרסה מתפתחת זו. עוד יצוין, כי הנאשם טען שניסה לזמן את אותו אדם ששלח אליו את העובד חיג'אזי, ואולם לא ברור מדוע נמנע מלבקש את סיוע בית המשפט בזימונו כדן, על אף שנתקל בקושי בהתייחסות אותו אדם לעדות.

בנסיבות אלה, קשה לקבוע את קיומה של גרסה אחת ביחס לנסיבות העסקת העובדים על ידי הנאשם, זאת בהסתמך על גרסאותיו השונות.

7. לגבי שאלת העסקת עובד או שניים, ניתן לקבוע בהתאם למפורט ב- ת/2, עדותו של העובד חיג'אזי, וכן היעדר גרסה כלשהי מצד העובד הנוסף, כי קיים לכל הפחות ספק סביר בדבר העסקת שני העובדים בידי הנאשם. לגבי סוגיה זו, ניתן לקבל את גרסת הנאשם כי העסיק רק את העובד חיג'אזי אשר צירף אל העבודה, שלא בנוכחות הנאשם, את העובד הנוסף, ולכל הפחות גרסה זו מקימה ספק סביר בשאלה מסוימת זו. כאמור, העובד חיג'אזי תמך בעדותו בגרסת הנאשם לגבי העסקתו שלו בלבד.

8. הסוגיה הבסיסית והעיקרית הדורשת מענה, אף לו היה נקבע כי הנאשם העסיק את שני העובדים שלא כדן, היא האם הוכחה מודעותו לכך שמדובר בתושבי האזור, זאת לכל הפחות ברף של עצימת עיניים. מדובר בתנאי בסיסי לשם בחינת החזקה הקבועה בסעיף 12ב13 לחוק (יצוין כי סעיף זה אכן נכנס לתוקף לאחר האירוע המיוחס לנאשם, כפי שטענה ב"כ הנאשם, אך בעת האירוע חל סעיף שתוכנו זהה, סעיף 12א(ד)(1) לחוק). חזקה זו, המעבירה את הנטל אל הנאשם להוכיח שהעסיק תושב זר רק לאחר שבדק שבידו אישורים מתאימים או שהעסיקו בנסיבות בהן לא חשד שנכנס לישראל שלא כדן, חלה אך ורק לאחר שהתקיים התנאי לפיו **"הוכחה מודעותו לכך שהלן, העובד, הנוסע או הנוהג, לפי העניין, הוא תושב זר..."**.

לפיכך, יש לבחון את נסיבות המקרה והראיות שהציגה המאשימה לשם ביסוס קיומה של מודעות זו.

כפי שעלה מטיעוני המאשימה בסיכומיה, ניתן היה להתרשם מהמבטא של העובד חיג'אזי כבעל מבטא ערבי. יחד עם זאת, העובד חיג'אזי והעובד נאסר נתפסו במקום עבודה בתחומי העיר תל אביב יפו, בלב המדינה, ולא הוצגה כל ראיה לכך שההתקשרות בין הנאשם לבינם נעשתה מחוץ לתחומי העיר או במקום המוכר ככזה בו שוהים תושבי האזור המבקשים עבודה בתחומי ישראל. המאשימה אף לא טענה, כי קיימת ראיה כלשהי שיש בה לתמוך בנתון של מקום או נתון מסוג אחר כלשהו, ממנו ניתן להסיק כי היה על הנאשם לחשווד בכך שמדובר בתושבי האזור, לכל הפחות ברף של עצימת עיניים. כל שהפנתה אליו המאשימה, הוא מבטאו הערבי של העובד חיג'אזי. העובדה שהעובד אכן בעל מבטא ערבי, אינה מבססת חשד לכך שמדובר בתושב האזור, בוודאי כאשר מדובר בתחומי העיר תל אביב יפו בה מתגוררים תושבים רבים בעלי מבטא ערבי. הטיעון כי ניתן להתרשם שהעובד חיג'אזי אינו "עשוי להיחשב כיהודי" (עמ' 23 ש-12-11 לפרוט') אינה רלוונטית, שכן העסקת עובד שאינו יהודי אינה מהווה עבירה.

ההתייחסות היחידה בחומר הראיות, לאמירה כלשהי מצד הנאשם ביחס למודעותו לצורך בהיתר עבודה, ומכאן לגבי מודעותו ביחס למקום מגורי העובדים, מצוין בדו"ח הפעולה של השוטר מג'יד אשר ציטט בו את תגובת הנאשם לשאלה האם הוא מכיר אותם: **"הוא ענה לי כן אני מכיר אחד מהם בבוקר דיברתי איתו וביקשתי ממנו שיבוא לעבוד אצלי לאחר שחשבתי שיש לו תעודה כחולה או היתר בתוקף"** (ת/2). ניתן היה להסיק, בעוצמה מסוימת, כי התייחסות הנאשם לשאלת קיומו של היתר מבססת לכל הפחות את חשדו שמדובר בתושבי האזור. יחד עם זאת, בעת עדותו בבית המשפט, הרחיב ופירט השוטר מג'יד את השתלשלות העניינים, תוך שטען כי הוא זוכר היטב את המקרה. ביחס לנסיבות האמירה שפורטה לעיל מתוך דו"ח הפעולה שערך, הבהיר כך: **"הנאשם אמר לי שיש לו תעודה כחולה וזה הסיבה שהעסיק אותו. שאלתי אותו אם הוא יודע שהבחור הוא תושב שטחים בלי תעודה כחולה, הוא אמר לי שבטח יש לו אישור"** (עמ' 8 ש-20-19 לפרוט'). יש עוד לציין כי השוטר מג'יד העיד במקום נוסף, כי **"אני זוכר שהנאשם אמר לי שהוא חשב שהוא ישראלי ולכן הביא אותו"** (עמ' 7 ש-34 לפרוט'). התייחסויות אלה של השוטר מג'יד לנסיבות האמירה שנכתבה בדו"ח הפעולה, אך מחזקות את גרסת הנאשם ביחס שלא עלה כל חשד לגבי מקום מגורי העובד חיג'אזי, וכי הוא אכן האמין שמדובר בתושב יפו. מדברים אלה עולה, כי אותה התייחסות למחשבת הנאשם בדבר "היתר בתוקף", כפי שעלה ב-ת/2, נעשתה אך ורק לאחר שהבהיר כי האמין שמדובר בתושב ישראל, בעל תעודת זהות כחולה, ובמענה למידע החדש שעלה משאלתו המפורשת של השוטר מג'יד, לגבי כך שהעובד חיג'אזי **"הוא תושב שטחים בלי תעודה כחולה"** (עמ' 8 ש-20 לפרוט'). אין בכך להקים כל בסיס לטענה בדבר מודעות הנאשם, אף בדרך של עצימת עיניים, לכך שהעובדים או אחד מהם הם תושבי האזור.

יצוין, כי סימני השאלה שפורטו בסעיף 6 לעיל, לגבי ריבוי גרסאות הנאשם, אין בהם לתמוך בטיעון המאשימה לגבי מודעות הנאשם, ואין בהם להשלים את התשתית החסרה להוכחת מודעות זו. כל שניתן ללמוד מכך, הוא קושי במתן אמון בגרסת הנאשם לגבי אופן ההתקשרות עם העובדים.

9. בנסיבות כוללות אלה, לא עמדה המאשימה בנטל הוכחת קיומה של מודעות הנאשם לכך שהעובדים הם תושבים זרים, תושבי האזור, ואף לא הוכחה כי בנסיבות המקרה היה על הנאשם לחשוד בכך.

לפיכך, אני מורה על זיכוי הנאשם.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, י"ב ניסן תשע"ח, 28 מרץ 2018, במעמד הצדדים